

Gemeenschapstuinen

*'Duurzaam instrument voor
integrale wijkaanpak, sociale cohesie,
participatie en re-integratie.'*

‘Wie zaait zal oogsten’ is een veelgehoord gezegde. Met Gemeenschapstuinen wordt dit letterlijk én figuurlijk waar gemaakt. Het bijzondere aan deze openbare tuinen is niet alleen dat ze zijn ingericht vóór en dóór buurtbewoners en specifieke doelgroepen. Het is tegelijk een plek voor ontmoeting, culturele activiteiten, participatiebanen, werkplekken, stages en natuureducatie.

Een gemeenschapstuin is méér dan alleen een mooie, openbare groenvoorziening. Het is met name een instrument voor gemeenten en woningbouwcorporaties. Het concept biedt een innovatieve aanpak die duurzaam meerdere doelen met elkaar verbindt: van maatschappelijk ondernemen en het bevorderen van de leefbaarheid tot meer sociale cohesie, participatie, werkervaring en (natuur)educatie. Kortom, integrale wijkaanpak in een groen jasje.

Fysieke én ‘sociale’ renovatie

Renovatie van een achterstandswijk is vaak de aanleiding om een gemeenschapstuin aan te leggen. Waar vroeger alleen aandacht was voor de fysieke kant van het renovatieproces – dus sloop en nieuwbouw – is er nu ook aandacht voor de sociale kant. Met de aanleg van een gemeenschapstuin slaat u twee vliegen in één klap: fysieke én sociale verbetering.

Andere aanleidingen om een gemeenschapstuin aan te leggen zijn bijvoorbeeld problemen met specifieke doelgroepen. Integratie van allochtone vrouwen en activering bijstandsgerechtigden? Verbinding leggen tussen oud & jong? Werkervaringsplaatsen realiseren in groenonderhoud, dierenverzorging of horeca-werkzaamheden? Het kan allemaal.

Een gemeenschapstuin is makkelijk toegankelijk en bij voorkeur centraal gelegen. Een koppeling met een buitenruimte waar reeds een instantie met een sociale functie is gevestigd – bijvoorbeeld een school, verzorgingscentrum of buurthuis – geeft extra mogelijkheden voor het gebruik en het beheer van de tuin.

Toegevoegde waarde gemeenschapstuin

Wat de aanleiding ook is, een gemeenschapstuin is duurzaam van toegevoegde waarde voor uw gemeente. De openbare ruimte wordt met een gemeenschapstuin kwalitatief hoogwaardiger ingericht en functioneler, aantrekkelijker en veiliger. Het versterkt bovendien de gemeentelijke regiefunctie op integrale wijkaanpak en leefbaarheid. Samenwerking met organisaties in het maatschappelijke middenveld – zoals woningcorporaties, welzijnswerk

en de onderwijs- & zorgsector – is namelijk een belangrijk onderdeel van de werkwijze.

Daarnaast is een gemeenschapstuin een uitstekend middel om mensen uit de buurt te betrekken bij de herinrichting van hun wijk én om ze duurzaam met elkaar te verbinden. Jong, oud, werkend, werkloos, allochtoon, autochtoon, gehandicapt of ‘100% mobiel’, er is plaats voor iedereen. Hoe de tuin wordt ingericht en voor welke functionaliteiten hangt af van de gemeentelijke doelstellingen en wensen van de gebruikersgroepen. De doelgroepen brengen niet alleen de tuin tot stand, ze werken vervolgens samen aan het onderhoud en organiseren activiteiten.

Voordelen op een rij

- Realisatie fysieke, sociale én educatieve doelen
- Bevordering activering en burgerparticipatie
- Vergroting sociale cohesie
- Werkervaringsplaatsen en natuureducatie
- Versterking regiefunctie gemeenten
- Prachtige groenvoorziening met maatschappelijk doel

Duurzame aanpak met ‘voor-en-door’

Bij het ontwerp van een gemeenschapstuin zetten we de ‘voor-en-door-methodiek’ in. Dit betekent dat de tuin mede is ontworpen door gebruikers, voor gebruikers. Vanaf het begin betrekken we actief de toekomstige gebruikersgroepen, onder meer door activerend onderzoek. Gebruikers krijgen waar mogelijk een rol in het beheer en onderhoud. Daarmee geven we op concrete wijze invulling aan een actieve burger- en bewonersparticipatie. Afhankelijk van de wensen en de lokale situatie wordt het project toegesneden op één of meerdere specifieke doelgroepen zoals uitkeringsgerechtigden, allochtone vrouwen, kinderen, scholieren, gehandicapten, ouderen en inburgeraars.

Duurzaamheid is tevens een succesfactor van de gemeenschapstuin. De ‘voor-en-door-aanpak’ zorgt voor een grondige verankering van het onderhoud én het gebruik. En wel voor het doel waarvoor de tuin is ontworpen: voor ontmoeting, werkplek, stageplek of anderszins. Tot slot geven we met ecologisch verantwoord tuinieren, natuur- en milieu-educatie een invulling aan de duurzaamheid van een gemeenschapstuin.

Van kale grond naar bloeiende voorziening

RadarGroep heeft alles in huis wat nodig is om een succesvolle gemeenschapstuin te realiseren. We bouwen de gemeenschapstuin letterlijk vanaf de kale grond op tot een bloeiende, multifunctionele tuin. Ons totaalconcept omvat de volgende diensten:

Projectmanagement

Ervaren projectmanagers van RadarAdvies zetten een projectorganisatie op, betrekken daarin alle benodigde in- en externe partijen, inventariseren desgewenst de mogelijkheden van in- en externe financiering, verzorgen de communicatie en sturen aan de hand van een projectplan op concreet resultaat.

Tuinontwerp

Radar werkt samen met een creatieve tuinontwerper die tevens werkzaam is bij Radar als adviseur sociale vraagstukken. Deze ontwerper heeft ruime ervaring met het managen van sociale projecten voor gemeenten. Deze bijzondere combinatie van expertises zorgt ervoor dat de wensen en ideeën van de gebruikersgroepen uitstekend naar voren komen in een passend tuinontwerp.

Veiligheid & Openbare ruimte als specifieke expertise

Deskundigen van Seinpost Adviesbureau – als onderdeel van de RadarGroep – begeleiden het traject met hun expertise op het gebied van openbare ruimte, wijkontwikkeling, leefbaarheid en veiligheid.

Procesbegeleiding kwetsbare doelgroepen

Radar heeft veel ervaring met projecten, waarin specifieke doelgroepen en mensen vanuit diverse culturele en sociale achtergronden centraal staan. Radar voert vele innovatieve, soms wijkgerichte projecten uit gericht op kwetsbare groepen in de samenleving. Een appel doen op meedoen, het ontdekken en benutten van kwaliteiten en het inzetten van de eigen kracht van burgers zijn hierbij sleutelbegrippen.

Communicatie en PR

Projectcommunicatie is van essentieel belang om een breed draagvlak voor het project te creëren. Radar ondersteunt het interactieve karakter met een compleet aanbod van aansprekende communicatiemiddelen: van korte filmpjes, posters en creatieve workshops tot een compleet publiciteitsplan voor de opening.

'Samen doen' staat centraal

John van Hal, Wethouder gemeente Rucphen

'Rucphen heeft nu twee gemeenschapstuinen met verschillende voorzieningen, zoals een kas, een kleine boerderij, een kruidentuin en speelplekken. De Stichting gemeenschapstuinen Rucphen organiseert hier samen met de bewoners allerlei activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan jeu-de-boules toernooitjes, kleine exposities, concerten en workshops. Onze bewoners maken hier volop gebruik van. Wat de toegevoegde waarde is van een gemeenschapstuin? Dat is het feit dat 'samen doen' centraal staat. De gemeente heeft niet – zoals bij veel andere projecten – de voortrekkersrol. Bewoners worden echt betrokken, ze nemen zelf het voortouw.

Sterk voorstander

De tuin is voor en door bewoners aangelegd. Twee werkgroepen brachten de wensen in kaart: Wat zou u willen doen? Hoe zou ú de tuin inrichten? En wat is uw eigen inbreng? De antwoorden op deze vragen vormden de uitgangspunten. Hierdoor sluiten de tuinen écht aan op de behoeften van de burgers. Daarnaast proberen we zoveel mogelijk groepen met elkaar te verbinden. Zo beheren WWB'ers de boerderij, die samen met een WVS-groep ook het onderhoud doen. De werkgroepen bestaan nog steeds en de gemeente en de bewoners blijven betrokken. Een prachtige manier dus om duurzaam Wmo-, participatie- en integratiedoelstellingen te realiseren. Civil society dus. Ik ben er dan ook sterk voorstander van om in de omliggende dorpen ook gemeenschapstuinen aan te leggen.'

Meer informatie?

Kijk dan op onze website www.gemeenschapstuinen.nl of neem contact op met Jacqueline van der Lubbe of Chris Smallenbroek. Jacqueline van der Lubbe, 06 5343 1920, j.vdlubbe@radaradvies.nl Chris Smallenbroek, 06 5109 1763, c.smallenbroek@radaradvies.nl

RadarGroep | *Bureau voor sociale vraagstukken*

Veemarkt 83, 1019 DB Amsterdam

T (020) 463 50 50 | F (020) 463 50 51

www.radar-groep.nl

RadarAdvies, RadarOpleidingen, RadarUitvoering, RadarDetachering en Seinpost zijn onderdeel van de RadarGroep.